ŠVIESA — LUZ

METAI V | SÃO PAULO, 1939 M., NOVEMBRO-LAPKRIČIO 18 D. | Adresas: CONVENTO SANTO ANTONIO DO PARY, São Paulo. | Nr. 46 (217)

Katalikas kuris neskaito ir nepalaiko katalikiškos spaudos neturi teisės vadintis kataliku.

Vysk. Keteleris.

O CINCOENTENARIO DA REPUBLICA

Toda a Nação Brasileira commemorou com grandes festas, A 15 pp., o Cincoentenario da Proclamação da Republica. Foi justamente á 15 de Novembro 1889, que o Marechal Deodoro da Fonseca, um mais brilhantes militares daquelle tempo, assumindo a chefia do movimento republicano, tendo o apoio das classes armadas e do povo, implantou o novo regimen e baniu a familia Imperial do Brasil.

Desde então, o paiz tem passado por diversas phases politicas, culminando com a implantação do Estado Novo, pelo Presidente Dr. Getulio Vargas, á 10 de Novembro 1937.

Para a Igreja Catholica Romana, o regimen republicano de 1889, apezar de seguir a theoria positivista, trouxe grandes vantagens, pois durante a Monarchia, sendo Religião official do Estado, estava escravisada ao mesmo Estado, cujos governos eram sempre dirigidos pela maçonaria, não obstante a boa vontade do Imperador. Pela Constituição de 21 de Fevereiro de 1891, que concedia a inteira liberdade dos Cultos, a Igreja Catholica passou a ser governada directa e independentemente pelos seus Bispos, tendo com isso, uma evolucção grandiosa. Desde então, reinou sempre grande concordia entre a Religião e o Estado, sendo a sua representação diplomatica no Vaticano, elevada á Embaixada de 1ª. classe, ao mesmo tempo que o S. Padre nomeava um Nuncio Apostolico para este paiz. Foi, tambem, dentro do regimen republicano, que o Brasil se sub—dividiu em muitissimas dioceses e prelazias e creado o 1º. Cardinalato da America Latina, sendo esse posto inherente ao Arcebispo do Rio de Janeiro.

Com o actual regimen do Estado Novo, creado e orientado sabiamente pelo Presidente Vargas, a Republica Brasileira caminha á passos largos para a conquista do posto que lhe está reservado entre os povos do universo.

* * *

A Colonia Lithuana de São Paulo, integrada como está, com as leis do paiz, associa-se ao jubilo da nação Brasileira, por tão grata ephemeride.

ŠVIESA — LUZ

LIETUVOS VYRIAUSYBĖS SASTATAS

Lietuvos vyriausybėj įvyko pasi keitimų (skaityk 3 pusl.). Iš vyriausybės išėjo karjškiai Pasitraukė kaikurie ir nekarliškiai. Pavyzdžiui Dr. Bistras nojeina į naujai sudarytą ka binetą. Atrodo, kad pasikeitimas įvyko tik asmenų. Vietoj krikščionių de mokratų Dr. Bistro, Svietimo ministerio portfelį paėmė kitas tos pat grupės žmogus Dr. Jokantas. Telegramų agen tūros nieko nepranešė ar Teisingumo ministeris pasiliko tas pat (liaudininkų atstovas), ar naujas iėjo. Taip pat nežinia dar kam teko ir susisiekimo ministerija. Kaip atrodo, kad ir į naują ka binetą įeis ių pat politinių grupių ats tovai, kaip ir į buvusį. Taigi tiek vi daus, tiek užsieniо politikoj kokių nors didesnių pasukimų kairėn, ar dešinėn, netenka laukti, ypač turint prieš akis sunkią tarptautinę padėtį.

Šimtas milijonų dolerių. Apskaičiuojama, kad kariaujančios valstybės karo reikalams kasdien išeikvoja vieną milijoną dolerių.

Tokio. Paskutiniu metu žymiai suįvelnėjo Amerikos Japonijos santykiai.

Karo pasekmės. Dabartinis karas skaudžiai atsiliepė į Vokietijos vidaus gyvenima. Tai rodo, kad šie da viniai: Penkiasdešimt nuošimčių prekyba yra sumažėjusi su užsieniu; daug fabrikų del stokos žaliavų yra uždary ti, arba žymiai sumažinę savo darbą. Pasekmėje to apie milijonas darbininkų yra be darbo.

Berlynas. Kaip praneša neutra lūs stebėtojai. Vokietija turi 150 divizijų kariuomenės, 10 tūkstančių karo lėktuvų ir 65 submarinus. Pestininkuose, artilerijoj, kavalerijoj ir motorizuotose dalyse yra virš 3 milijonų 500 tūkstančių žmonių. Aviacija turi 400 tūkstančių lakūnų, karo laivynas 70 tūkstančių karlų. Prie Sigfrido linijos, prancūzų—vokiečių fronte yra sutraukta 70 divizijų.

Vakarų fronte, vis nieko naujo. Vokiečiai Sigfrido, o prancūzai Maginot linijoj tebesėdi. Daugiausia veik lumo rado karo laivynas ir, dalinai aviacija. Tie senai jau žadėti lemiamieji mūšiai dar neįvyksta.

PARYŽIUS. Rusų lakūnai Saba nov ir Matverger pastaté naują greitu mo rekordą. Jie savo dvimotoriniais lėktuvais 900 H. P. per valandą nulė ké 404 kilometrus 436 metrus. Ligi šiol greičio rekordas priklausė prancū zų lakūnui Rossi. 1938 mt. per valan dą nuskriudusiam 400 kil. 816 metrų.

— Prancūzijoj šiomis dienomis suimta keleta komunistų vadų, buvusių parlamento atstovų, už slaptai vedamą propagandą.

— Prancūzų vyriausybė nustaté pastovų darbininkams atlyginimą už darbą fabrikuose. Taip pat nustatyta pastovios maisto produktų kainos.

— Sovietų ambasadorius Ankaroj vėl pradėjo derybas su Turkijos vyriau sybe rusų — turkų sutarčiai sudaryti. Tačiau pirm negu pradėti derybas, tur kai tarsis su prancūzais ir anglais.

— Nežiūrint siaučiančio karo, Pran cūzijoj viešieji darbai eina normaliai Greitu laiku bus baigtas statyti svarbus truistinių, strateginiu ir ekonominiu atžvilgiu tiltas Saint Cloud.

— Belgija ir toliau dirba taikos labui. Galvojama apie perorganizavi mą Tautų Sąjungos į kurią galėtų įeiti ir S. Amerikos valstiįos.

— Londone eina pasitarimai tarp anglų ir lenkų vyriausybių del lenkų laivų dalyvavimo kare ir del suorganizavimo Lenkijos armijos, kuri eitų Prancūzijai talkon.

ROMA. Italijos užsienio politi koj visos pastangos yra kreipiamos, kad būtų iš naujo peržiūrėta Versalijo sutartis, ir kad Italija gautų didesnių teisių Viduržemio jūroj.

Praėjusį trečiadienį Musolini pasa ké kalbą, kurioj pažymėjo, kad Italija pasiliks neutrali. kol bus nepažeisti jos interesai. Italijos spauda aiškindama Mussolini kalbą smarkiai pasisako ir prieš sovietus. Italija neleisianti, kad Rusija įsigalėtų Balkanuose, ar prie Vi duržemio jūros.

Taip pat iš naujo yra keliamas ir kolonijų reikalas.

Po Mussolini kalbos studentai šau kė, kad Prancūzija grąžintų kai kurias teritorijas.

— Italija oficialiai pranešė, kad ji nesiima iniciatyvos suorganizuoti Balkanų blokui.

Amsterdamas. Vietiné spauda rašo, kad nesenai išrinktas Slovakijos prezidentas, buvo pakviestas vokiečių valdžios Berlynan pasitarimams. Tačiau vieton Berlyno, pabėgo Šveicarijon, į Lokarno.

— Iš Berlyno pranešama, kad vie no New Yorko dienraščio korespondentui, už nepalankių žinių rašymą. Vyriausybė įsakė išvažiuoti iš Vokietijos.

Brazilijos Respublikai 50 metų Lapkričio m. 15 d. suėjo 50 m. kai Bra zilijoj buvo įvesta respublikoniškas rėžimas. Sąryšyje su tuo visoj Brazilijoj buvo didelės iškilmės, kariuomenės paradai ir t. t.

— Belgų zenitiné artilerija numušė vokiečių lėktuvą skrajdžiusį Belgijos teritorijoj. Lėktuvas nukrito jūron Lėktuvo pilotas prigėrė. Kitus tris la kūnus išgelbėjo vienas olandų laivas.

— Vokietijos diplomatai svajoja organizuoti Europos suvienytas valsty bes, panašiai į Amerikos jungt. valst.

—Amerikoj, 1930 mt. Gangsterių vadas Al Caponi buvo nuteistas 10 m. kalėjimo, kuri šiomis dienomis paleido.

Praga. Čekijos sostinėj Pragoje buvo politinio pobūdžio manifestacijos nukreiptos prieš Vokietiją. Teko įsikišti policijai. Sueirėmimo metu dvyli ka demonstrantų sunkiai sužeidė. Demonstracijas organizavo fašistinis—patriotinis frontas. Areštuotųjų skaičius nėra žinomas.

Budapeštas. Vengrų vidaus rei kalų ministeris parlamente pareiškė, kad valdžia kovos visais galimais būdais su valstybės išdavikais. Vengrijos vyriausybė yra nusistačius ir prieš boi ševizmą ir prieš fašizmą.

Tikybinis persekiojimas Len kijoje. Kaip ir buvo galima tikėtis, bolševikams užėmus Lenkiją pirm visų kitų reformų pradėjo priešreliginę kovą Lvovo arkivyskupas, kuris yra ukrai nietis, visą laiką energingai gynęs ukrai niečių reikalus pirmomis dienomis, uže mus Lvovą, buvo bolševikų sušaudy tas. Šveicarijos evangelikų tikybinė spauda praneša, kad Rusijos bedieviai ypatingai pradėjo smarkiai terorizuoti okupuotų kraštų katalikus. Ivairių tykybų dvasiškiai areštuojami ir tremia mi Sibiran jei jie nesutinka raštiškai pasižadėti, kad neis daugiau savo, kaip po dvasiškių pareigų 56 asmenų, tarp kurių nemaža dvasiškių, buvo apkaltinti priešvalstybiniu judėjimu. Iš jų 14 sušaudė Visos svetimšalių tikybinės organizacijos yra uždarytos. Dar ker tą pasitvirtina, kad komunizmas pirmoj eilėj rūpinasi ne darbininkų reika lus gerinti, bet kovoti su tikėjimu.

—Šiandien Daladier atvyko į Lon dona tartis karo reikalais su anglais.

„ŠVIESOS" ŽODIS PRENUMERATORIAMS

Nelaimgos sąlygos lietuviškam spausdintam žodžiui Brazilijoj. Paskutiniu metu, prasidėjus Europoj karui, dar labiau pasunkėjo. Lietuviška spauda tegali ir tegalės gyvuoti savo skaitytojų remiama. Leidėjai, redaktoriai daro visa, kas galima dabartinėse aplinkybėse padaryti, kad laikraštis būt įdomesnis, aktualesnis. Įvertinant sunkias lietuviškos spaudos sąlygas ir skaitytojai, be prenumeratūros, pra šomi paaukoti daugiau, ar mažiau, laikraščio tobulinimui.

Tik leidėjams ir skaitytojams aukojantis laikraščio leidimas ir išlaikymas bus įmanomas.

LietuviKatalike

Atsimink savo pareigą aukoti vargonams!

ŠVIESA — LUZ

ORGÃO DA COMUNIDADE CATOLICA LITUANA SÃO JOSÉ

Redator responsavel: JESUS SABORIDO MONTANÊS

Redação: CONVENTO SANTO ANTONIO DO PARY, S. Paulo Caixa Postal 4-118. Fone 2-6252

Assinatura: Brasil e toda America do Sul -- 12$, Europa -- 24, Estados Unidos -- 1 dolar.

Numero avulso -- $300. Numero atrazado -- $500. Iseina sestadienisis 6 -- 12 puslapių.

PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Pietų Amerikoje -- 12$000 Europoje--24$000 ir S. Amerikoje -- 1 doleris

Paskiras numeris -- $300. — Redakcija rankrasciu nesaugo ir savo lêsomis negrazina. Honoraro niekam nemoka.

Už skelbimų turini neatsako.

TELEGRAMOS:

Nutrauktos suomių — rusų derybos

Šią savaitę iš Maskvos grįžo Suomijos delegacija, kuri ten vedė derybas. Derybos trūko daugiau ménesio, bet rezultatų jokių. Suomiai nenusigando Kremliaus diktatorių ir savo tautos reikalus atkakliai gynė. Rusijos reikalavimus nerado galimybės patenkinti, nes tuo būdu būt buvus pastatyta pavojun nepriklausomybė. Sovietus, po nepasiekusių turkų — rusų derybų, dabar išlitko antras diplomatinis pralaimėjimas, Kaip užsienio spauda praneša, Rusija reikalavo, kad būt suteikta teise laikyti Hangoe saloj laivus, kad būtų išlyginti rubežiai prie Leningrado Rusai dar norėjo kai kurias strategines salas savo žinion paimti. Suomiai su tais reikalavimais nesutiko. Jie rusams tenorėjo perleisti tik Hogland salą ir dar tris nedideles salas.

Gi Suomijos — Rusijos kariška sąjunga, derybose paskutiniu metu jau nefigūravo. Suomiai nuo jos kuo griežčiausiai atsisakė.

Derybos yra nutrauktos. Kada jos bus atnaujintos, ir iš viso, ar bus stengiamasi tartis, kol kas dar nieko nežinia.

Suomijos kariuomenė prie savo valstybės rubežių budi ir yra pasiryžusi atremti kiekvieną kėsinimą prieš nepriklausomybę. Tačiau yra bendra nuomonė, kad rusai Suomijos ginklu nepuls. Suomiją savo nepriklausomybę pasiryžusi ginti ligi paskutinio lašo kraujo.

MASKVA. Buvęs sovietų užsienio reikalų komisaras žydelis Litvinovas užims svarbų postą komunistų partijoj. Jis bus šefas užsienio informacijų departamente prie centralinio komunistų partijos komiteto.

RYGA. Ligi vidurio lapkričio mėnesio Vokietijon jau išvežta 15 tūkstančių Latvijos vokiečių.

— Žiniomis iš Kauno Lietuvos vyriausybė paprašė visų svetimšalių apleisti Lietuvos teritoriją.

TRAUKINIŲ KATASTROFA

Praėjusį sekmadienį Aukštojoj Slezijoj susidūrė du traukiniai. Katastrofos metu užmušta 43 ir sužeista 60 asmenų.

LONDONAS. Buvęs Cekoslovakijos prezidentas Benešas pareiškė, kad jis yra įsitikinęs, kad neužilgo būsime liudininkais atstatytos Cekoslovakijos Jis tikį, kad laimėjus karą sąjunginiams, Cekoslovakija bus atstatyta buvusiose savo ribose.

— Anglų vienas naikintuvas už važiavęs ant minos buvo paskandintas. Taip pat nuskendo ir vienas prekybinis laivas.

ROMA. Italijos vyriausybė dirba vieningai tikslu sudaryti Balkanų valstybių taikos bloką. Tuo reikalu Sventasis Tėvas kalbėjosi su apaštališkais nuncijais Balkanų valstybėse.

Paryžius. Vokiečių aviacija šiomis dienomis rodė daug aktyvumo. Ji buvo pasiekusi šiaurės Anglijos ir Paryžiaus apylinkes. Visur buvo patikta zenitinių patrankų.

— Ateinančiais metais Prancūzijoj Nicos mieste turėjo įvykti pasaulinis Eucharistinis Kongresas. Užsiliepsnojus Europoje karo gaisrui, kongresas dar ateinančiais metais nebus. Tačiau karui pasibaigus, jis, kaip ir buvo numatyta, įvyks Prancūzijoj.

Kopenhaga. Neseniai vokiečiai Rusijoj yra užpirkę vieną milijoną toneladų maisto produktų. Jiems pervežti Vokietijon yra numatyta pastatyti 40 elektrinių traukinių. Šis transportas eis per Lietuvą.

Areštuotas generolas Blombergas

Žiniomis iš Kopenhagos, areštuotas antradienį buvęs vokiečių kariuomenės vadas generolas Blombergas. Areštuota ir daugiau buvusių nacional socialistų partijos narių.

Vokietijos karininkų tarpe kas kart vis daugiau atsiranda norinčių pasiliuosuoti iš Hitlerio režimo ir atstatyti monarchiją.

Užsienio spauda praneša, kad ne užilgo Vokietijoj bus kariška diktatūra.

LONDONAS. Šiaurės jūroj nuskendo anglų laivas «Matra». Nuskendo dėl įvykusio laive sprogimo. Žuvo 2 jūrininkai, 22 sužeisti. Kiti išsigelbėjo.

— Vokiečių submarinas paskandino anglų «Creswel» laivą.

Amsterdamas. Sąryšyje su įvykusius atentatu prieš Hitlerį Vokietijoj vyksta didelį areštai. Daugiausia areštuojami, žydai, monarchijos šalininkai, katalikai ir reakcijonieriai. Kaip aiškėja, pragaro mašina buvo padėta pačių hitlerininkų.

Incidentai Suomijos — Rusijos pasieny

Helsinkis. Oficialiai Suomijos vyriausybė patvirtino, kad prie rusų — suomių rubežiaus įvyko visa eilė incidentų. Rusai stengiasi suomius išprovokuoti. Dar nepatvirtomis žiniomis pranešama, kad suomiai pašovė vieną rusų karo lėktuvą, kuris skraidė Suomijos teritorijoj. Rusų lėktuvų skraidžiusieji suomių teritorijoj buvo sutikti kulkosvaidžių ir zenitinių patrankų ugnimi.

Helsinkis. Iš Talino praneša, kad praėjusį sekmadienį nežinia kur dingo du kariški rusų hidro—lėktuvai. Jie skraidė Suomijos įlankoj. Spėjama, kad jie žuvo nuo siautusios audros.

Svedu ginklai Suomijon

Paskutiniu metu, švedai per Alandų salas, suomiams atvežė daug įvairių rūšių ginklų.

— Susirinkęs Indijos parlamentas reikalauja, kad anglai Indijai duotų visišką nepriklausomybę. Anglija yra nusistačiusi Indijos nepriklausomybės klausimą svarstyti tik karui pasibaigus. Tačiau Indija nenurimeta. Ji nori, kad dabar jai pripažintų nepriklausomybę.

Berlynas. Latvijoj paskelbtas dekretas, sulig kuriuo visiems svetimšaliams yra uždrausta tam tikroj zonoj gyventi. Uždraustoji zona tęsiasi Rusijos pasieniu 15 klm. platumo. Ir uždrausta svetimšaliams gyventi 6 Latvijos miestuose. Jų tarpe ir Rygoje.

KO LIETUVA NEGAVO

Sovietai nevisas Lietuvai priklausančias žemes gražino. Didesnė Vilnijos krašto lietuvių dalis, neša bolševikišką jungą. Lietuvai negražino:

— Siaurinėje Vilnijos daly, Svenčionių ir Breslaujos apkričiuose, apie 15 beveik vienų lietuvių apgyventų parapijų, būtent: Svenčionių, Drukėlių, Apso, Pelekų, Daugeliškio, Tverečiaus, Vasiūnų, Ceikinių, Melagėnų, Adutiškio ir maišytų (lietuvių, lenkų, gudų) Vydžių, Strunaižio, Lentupio ir kelių kitų Šitose parapijose gyvena apie 80.000 lietuvių. O atgautoje Svenčionių apskričio daly gyvena tik arti 40,000 lietuvių ir truputis žydų bei sulenkėjusių.

— Sovietai sau pasilaikė dar gana stambų plotą Dzūkijos: Druskininkų Ratnyčios, Marcinkonių, Kabelių, Berštų, Rūdnios, Nečios, Dubičių, Rodunės Asavos ir Pelesos parapijos, kuriose gyvena apie 30,000 susipratusių lietuvių. Jiems pasiliko ir keletas lietuviškai kalbančių salų, kaip Dzieveniskis, Gervečiai ir k. viso apie 10.000 lietuviškai kalbančių žmonių. Taigi Sovietai pasilaikė bent 120.000 lietuvių, o Lietuvai perleistoje daly su Vilnium yra tik apie 60.000 lietuvių, apie 100.000 žydų ir arti 300.00 sulenkėjusių lietuvių, viso apie 460,000 gyventojų. Žinoma, tai tik apytikslus apskaičiavimai.

— Vokietijos užimtoje Suvalkijos daly su Seinais, Punsku, Smalėnais ir Vižainiu gyvena 14.000 susipratusių lietuvių.

— Taigi iš 200.000 Lenkijos okupuotose dalyse gyvenančių lietuvių Sovietai sutiko mums grąžinti tik 60.000, arba arti trečdalio. Be to, šiaurinėje daly, į šiaurę nuo Neries [prie Buivydžių] būsimoji siena išvesta prieš visas etnografijos ir ekonomijos taisykles, pastatant Vilnių labai pavojingoje padėty, atkeriant nuo jo lietuviškiausią Švenčionių apskritį ir labai racionaliai priartinant sieną prie Vilniaus — Daugpilio geležinkelio. Toks sienos pravedimas verčia daryti labai rimtų įtarimų. Nes pasilaikymas 120.000 lietuvių Rusijai negali sudaryti jokios rimtos naudos, bet Lietuvai palieka didelę žaizdą, nes Vilniui atima lietuviškus valsčius, kurie geriausią rinką gali rasti tik tame mieste. Vilnius švenčioniškiams labai lengvai pasiekiamas geru geležinkelio tinklu.

— Koks gi Sovietų tikslas atimti iš Lietuvos tuos mažus lietuviškus plotus?

— Tikslas gali būti tik grynai politinis bei militarinis. Atkirtus nuo Vilniaus lietuvišką provinciją, neleidžiama miestui suaugti su visu kraštu ir lietuvėti. Priartinus šiaurinę sieną per mažiau kaip 10 kilometrų prie Daugpilio—Vilniaus geležinkelio—atimamos galimybės perkelti sostinę į Vilnių, o pasilaikius Sovietuose apie 120.000 lietuvių galima bus iš jų gamintis agitatorių komunistinei propagandai Lietuvoje.

Šias žinias suteikė Amerikos liet kat. dienraščio «Draugo» bendradarbiui Lietuvos Universiteto profesorius *Dr. K. Pakštas.*

Sovietų armija Lietuvoje

Antradienį įėjo sovietų armija Lietuvon. Kaip ir sutartyje yra numatyta Lietuvoj Rusijos kariuomenės nebus daugiau 20 tūkstančių.

Atvykusios sovietų kariuomenė apsistojo: Alytuj (kavalerija), Prienuose (artilerija) ir Gaižūnuose—Roligone (pėstininkai) ir Vilkikoj.

Ir „Nida" nuskendo

Šią savaitę audros metu Estijos vandenyse nuskendo du Lietuvos prekybiniai laivai «Panevėžys» 2400 tonų ir «Nida» 1900 tonų.

Kariaujančios valstybės taikos pasiūlymą atmetė

Kaip buvo pranešta, praėjusią savaitę Belgijos karalius ir Olandijos karalienė paslūlė kariaujančioms valstybėms baigti karą. Anglai su prancūzais atsakė, sutiksią padėti ginklus, jei bus atstatytos Austrijos, Cekoslovakijos ir Lenkijos valstybės. Vokiečiai pranešė, kad jie tokiomis sąlygomis negali taikintis. Reiškia bus kariauja ma toliau.

— Sovietų ambasadorius S. Amerikoj, yra kaltinamas, kaipo G. P. U. (slaptosios policijos) agentas.

Prieš tikybinė akcija Rusijoj

Sulig Vatikano radio stoties pranešimais, paskutiniai įvykiai rodo, kad prieštikybinė akcija Rusijoj vis didėja Neleidžiama net vaikams susirinkti kur jie būt mokomi religijos dalykų. Ta pati stotis praneša, kad mirties bausmė bus taikoma visiems tiems, kurie dalyvaus religinėse eisenose, procesijose.

Zurichas. Šveicarų spauda praneša, kad susektas slaptas sąmokslas valstybės režimui pakeisti. Norima buvo ir Šveicarijoj įvesti diktatūra. Yra daug suėmimų.

Venecueloj, prie Macaraibo ežero sudegė darbininkų dirbančių prie žibalo šaltinių namai. Gaisro metu žuvo virš tūkstančio žmonių.

Roma. Norint pagreitinti ginklų gamybą ir padidinti prekybą su užsieniu ir turint prieš akis susidariusią tarptautinę politinę padėtį Italijoj yra panaikinama 40 darbo valandų savaitė. Nuo gruodžio m. 1 d. bus panaikinti visi įstatymai apribojantieji darbų valandų skaičių. Bus panaikinti taip gi ir įstatymai liečią žmaktiese darbo valandų skaičių. Fabrikai dirbs visas parą. Už viršvalandžius bus mokama nuo 10 lig 15% nuošimčių.

Vatikanas. Popiežius priėmė Lages, Santa Catarinos estado, Danielė Hostin vyskupas.

Iš LIETUVOS PADANGĖS

VYRIAUSYBĖS KRIZIS

KAUNAS. Spalių m. 13 d. šiandien žemės ūkio ministeris Sutkus atsisakė iš pareigų. Laukiama, kad ir visas ministerių kabinetas atsistatydinsiąs. Dar neoficialiomis žiniomis nau ją vyriausybę sudaryti Respublikos Prezidentas pavedė Kauno miesto burmistrui ir Vilniaus krašto komisarui Merkiui. Norima sudaryti tautinės koordinacijos kabinetas, kuriame nefi gūruotų kariškiai.

Pranešama, kad Merkio būsimas kabinetas, jei jis bus priimtas, atrodys šitaip:

Merkys—ministeris pirmininkas ir krašto apsaugos ministeris (tautininkų partijos);

J. Urbšys—užsienio reikalų ministeris (bepartyvis).

Dr. K. Jokantas—Švietimo ministeris [krikščionis demokratas].

Zigmas Starkus, dabartinis Lietuvos Banko valdytojas—finansų ministeris (krikščionis demokratas).

Talat Kelpša — žemės ūkio ministeriu.

Vidaus reikalų ministeriu pasilieka Skučas (buvęs liaudininkas, o dabar tautininkas).

Rašant šią žinią, jos tikrumas iš Kauno oficialiai dar nebuvo patvirtintas. Viena teaišku, kaip ir anksčiau buvo rašyta, kad vyriausybės krizis bus. Jis jau ir įvyko. Kiekvienas su sipratęs lietuvis, patriotas, kur jis begyventų Lietuvoj, ar užsieny, pageidautų, kad naujoji vyriausybė būtų su daryta koaliciniais, pagrindais kad sunkiais momentais vyriausybė drasiai galėtų atsiremti absulučia visuomenės dauguma. Turint prieš akis naujos vyriausybės projektą, neatrodo, kad sudaroma toks kabinetas, kuris turėtų už savo pečių absoliučią tautos daugumą. Tiesa, krikščionys, demokratų įtaka krašte yra didelė. Tai viena svarbiausių ir skaitlingiausių politi nių grupių Lietuvoje. Tačiau kitas partneris — tautininkai nueigyvenę ir tik del ambicijos laikosi įsikibę valdžion. Visuomenėj pasitikėjimo visiškai neturi. Sitokiu būdu perorganizuo tas kabinetas negalės ilgai valdyti. Dabartiniu momentu vyriausybėn turėtų įeiti ir valstybiškai nusistačiusios kairiosios grupės. Kas bus susisiekimo ministeriu-telegramos dar nepranešė.

VOLDEMARUI GRAŽINO TEISES

Kaunas. Respublikos Prezidentas buvusiam ministeriui pirmininkui Augustinui Voldemarui gražino pilietines teises.

Voldemaras nuo 1926 mt. ligi 1929 buvo ministeris pirmininkas ir faktinasis Lietuvos diktatorius. Net buvo pasiryžęs iš prezidento sosto iš stumti Smetoną iš pats ten atsisesti. Tačiau Smetona apsižiūrėjo ir Volde mą pašalino. 1934 m. birželio m. Vol demaras buvo suorganizavęs ginkluotą perversmą, kuris jam nepavyko. Kariuomenės teismas buvo priteisęs mirties bausmę, kuri buvo pakeista 12 metų sunkiu, darbų kalėjimu. 1938 m. iš kalėjimo įbuvo išleistas su sąlyga, jei išvažiuos užsienin. Šių metų rugsėjo m. grįžo Lietuvon ir apsigyveno Zarasuose.

Vokiečiai «apdovanojo» Lietuvą žydais

Iš Suvalkų krašto vokiečiai per Lietuvos rubežių atvarė, be jokio atsiklausimo, 1500 žydų. Del tokio vokiečių elgesio Lietuvos vyriausybė Berlyne užprotestavo.

Ir «Panevežys» nuskendo

Radio pranešimu Baltijos jūroje nuskendo, audrai siaučiant, Lietuvos prekybinis laivas «Panevežys».

Charbinas. [Tolimieji Rytai]. Lietuvos Konsulatas Charbine išdavė Lietuvos užsienio pasus Mandžuke nuo senų laikų gyvenantiems lietuviams ir iš Lietuvos kilusiems asmenims. Tai esą asmenys, kurie Mandžuke užimą žymias vietas ekonominiame ir kultūriniame gyvenime.

— Lietuvos oro susisiekimas tarp Kauno ir Rygos yra labai gyvas. Lėktuvais «Stepas—Darius» ir «Stasys Girėnas» kasdien į vieną ir kitą pusę vežiojami keleiviai, paštas ir mažesni siuntiniai.

— Grąžintasis Lietuvai Vilniaus krašto plotas turi 6880 ketv. kilometrus ploto, tuomi visos Lietuvos plotas dabar padidėja 12,9 nuošimčiais ir sudaro viso ploto 60.120 ketv. klm. — Apskaičiuojama, kad Lietuvai grąžinto je Vilnijos dalyje bus apie 200 000 hektarų miško, kurs tuojaus bus suskirstytas urėdijomis ir girininkijomis, kurių administruoti skiriami 9 miškų urėdoi ir 8 girininkai.

— Naujai pasirašytaja sutartimi su Sovietų Sąjunga, Lietuva dar šiemet galės ten pirktis didesnius kiekius žibalo, gazolino, benzino ir kitų naftos produktų. Taip pat naujaja prekybos sutartimi susitarta dėl didelių naftos produktų kiekių užpirkimo kitiems metams.

— Tarp Kauno ir Vilniaus nusta tyta greičiausius laiku leisti kursuoti greitasias automotricas (motorinius traukinius), kurios kelionę tarp abiejų Lietuvos sostinių atliks per nepilnas pusantros. Kelio iš Kauno į Vilnių yra apie 110 kilometrų.

— Lietuvoje be Vilniaus krašto yra apie 173.000 bičių šeimų (avilių). Atgautame Vilniaus krašte yra apie 50.000 bičių šeimų. Viso 180.000 avilių pagamina per milijoną kilogramų medaus. Bitininkų Lietuvoje yra apie 50.000 žmonių.

— Spalių 1 d. Lietuvoje buvo 59.393 įregistruoti radio abonentai. Per paskutinius tris mėnesius radijo abonentų padidėjo 1.494.

— Susisiekimo ministerija nesenai buvo paruošusi geležinkelių, plen tų ir kitokių kelių statybos dešimtmečio planą. Tačiau plane nebuvo numa tytas susisiekimas su Vilnium, tad at gavus Vilnių ir Vilniaus kraštą, tenka visą planą gerokai papildyti ir pakeis ti. Jau numatoma statyti naują gele žinkelį tarp Zarasų ir Turmonto; toliau keliamas reikalas Uteną pro Saldutiš kį sujungti su Vilnium, tam reikalui at naujinti išardyta siaurąjį geležinkelį nuo Kiauneliškių stoties iki Svenčionėlių. Be to svarbiausia ilgai netrukus ata tatyti Alytaus Varėnos geležinkelį ir pastatyti tiltus per Nemuną ir Merkį. Iš plentų pirmoje eilėje bus baigtas Kauno Vilniaus kelias, kurs siūloma tiesti nebe per Vievį, bet nuo Žiežmarių į Trakus, iš kur į Vilnių eina se nas plentas. Ukmergės ir Širvintų ke lias bus pavertas plentu, o Širvintai bus sujungti plentu su Giegraičiais. Talp pat keliams sumanymas Maletus sujungti plentu su kelinis, vedančiais į Vilnių.

— Lietūkis yra paruošęs planą Vilniuje greičiausiai steigti savo sandė lius, iš kurių bus aprūpinami vartoji mo prekėmis miesto ir krašto kooperatyvai. «Maisto» b-vė taip pat žada Vilniuj tuojau įsteigti apie 15 krautuvių iš kurių būtų aprūpinami įvairūs mies to rajonai mėsos produktais. Be to prie geležinkelių stočių ir kitose patogesnė se susisiekimui vietose steigs gyvulių supirkimo punktus, kuriuose vilniečiai ūkininkai galės parduoti savo gyvulių prieauglius tvirtomis kainomis. Be to patiriama, kad ir privačios stambiosios firmos rengiasi Vilniuj atidaryti savo skyrius. Bendrai, verslininkai ir biznieriai Vilniaus prisijungimo proga turi pasirūšę įvairių planų. Numačius ei lei valdininkų ir tarnautojų iškelti tar nybos reikalais į Vilnių, pradeda ir Kaune atpigti butai. Spėjama, kad neužilgo Kaune būtų nuomos mokestis atpigs 20 nuoš.

— Spalių 22 d. Šančiuose buvo atidaryti naujieji VI gimnazijos rūmai kurie šį rudenį buvo baigti ir kainavo su visais įrengimais per vieną milijoną litų. Tai yra gražiausioji gimnazijų vi soje Baltijoje. Rūmai yra erdvūs, turi talpos 19.165 kub. metrų, šviesūs, vis kas padaryta tvirtai ir dailiai, prisilai kant visų dabartinių statybos reikala vimų; naujuosiuose gimnazijos rūmuo se yra moderniai įrengti mokslo kabi netai, dušai, sporto salė, muziejus, vir tuvės, valgykla ir kitos reik. patalpos Gimnazijoje dirba 30 mokytojų ir 611 mokinių, kurių 276 berniukai ir 335 mergaitės, tautybės atžvilgiu 591 lietu viai, 17 vokiečių, 2 žydai ir 1 rusas, Beveik visi mokiniai — Šančių ir A. Panemunės gyventojų vaikai.

— Siemet į V. D. Universitetą priimta apie 1200 naujų studentų ir klausytojų.

Gražuolė Balbina

Saulutė jau prabėgo savo kelionę po dangaus sklautus, ir tarsi nuo smar kaus bėgimo visa paraudonavus, nusileis dama pasilsėtų už Romos kalnų. Ir tik paskutinieji to dangiškojo šydo atspindžiai atsidurdami į puikaus rumo marmorinės koliumnos,*) nudažė jas lyg kraujo dažais.

Iš rumų išėjęs, atsistojo ant pla čių laiptų aukštas, stiprus, apsirėdęs lengvuose sidabriniuose šarvuose, su blizgančiu šalmu ant galvos ir trum pu kardu prie šono vyras.

Buvo tai garsus tribūnas*) Kvirinas.

Jisai buvo garsus ne vien savo narsumu, turtais ir dideliu vergų skai čiumi, kiek savo dukterią Balbina, ku rią visi vienu balsu praminė Gražuolė.

Ir iš tikrųjų buvo ji nepaprastai graži: vidutinio ūgio, liemens sulig dievaitės*) nulieto — niekai prieš ją visi Venerų, Dijanų ir Afroditų stovy klos (statulos).

O kai, būdavo, su savo tėvu atsi sės lektikoje*) nešamoj šešių juodų ver gų, tai į ja baltoje kaip sniegas tuni koje, su rožių vainiku ant juodų plau kų, su brangių akmenų karoliais ant kaklo, visi žiūrėjo ir negalį atsigrožėti.

Ne dyvai tai, kad visas Romos ir apylinkių jaunimas spieties aplink ją, kaip musės aplink medų, ir kiekvienas iš kailio nėrės, kad tiktai jai įtikti, malonėn įeiti; ne dyvai, kad Gražuolė ko ne kasdieną gaudavo iš jaunikaičių šimtais dovanų: tai ne paprastų iš svetimų kraštų atgabentų vaisių, tai kitų įvairių retenybių. Prie kiekvieno siun tinio kartu rasdavo brangioj, skepetoj, suviniotą pergamentą,*) ant kurio tai proza, tai ellėmis ne vienas jaunikaitis prisiekė jai amžinąją meilę, ir padarysiąs sau galą, jei gražuolė nebus jam palankj.

Gražuolė matydama, kaip ją visi lepina, girdėdama nuvlatus meilės žo džius, labai tuomi didžiavosi ir džiaugės.

Pamažu ji pati jau slinkti į len gvesnius juokus ir žaislus su jaunikai čiais ir gal būtų paslidusi, kad ne jos tėvas, kursai lyg Argusas*) dabojo sa vo dukterį.

Jisai, gerai pažindamas anų laikų jaunikaičių ištvirkimą, saugojo ją kaip savo akis, ir nei valandos neduodavo užsimiršti. Jisai didžiavosi dukters gra žumu ir norėjo ją išleisti ne už kokio niekšo, tiktai už jau pragarsėjusio ir doro kokio nors patricijaus sūnaus.*).

Ir dabar, sugrįžęs iš tarnybos cie soriaus Adrijano rūmuose, jisai nera dęs gražuolės, išėjo jos leškotų ir atsis tojęs ant laiptų storu balsu ėmė šaukti

„Balbyte! Balbyte! kur esi?"

„Kuku! kuku! kuku!" atsiliepė iš sodno gilumos skambantis balselis.

„Eik greičiau namo — štai jau temsta! Užeina rūkas, dar pelšalei ir su sirgsi!"

„Kuku" vėl suskambėjo balselis jau arčiau ir iš tankumyno, lyg stirna iššoko baltai apsirėdžiusi su palaidais plaukais Balbina, pribėgo prie laiptų prišoko prie tėvo, apkabino jo kaklą, bučiuodama tėvą sakė džiaugsmingai "Tėvė! tėveli! tėveliuk! štai tau bučkis!

Tėvas meiliai prispaudė ją prie širdies ir bučiavo raudonus dukrelės skruostus.

„A! ai, tėveli, tavo veidas durta lyg ašakos! del ko gluosniai nenuskuta barzdos ir ūsų.

„Na ar norėtum, kad tau duotų bučkį meilinantis prie tavęs Vitinijus, kuriam dar ūsai ir barzda neauga? pra sijuokė Kvirinas.

„Na jau tėveli! labai tai man rū pi Vitinijus! yra už jį daug gražesnių: ir Vitinijus, ir Merkus, ir Leonijus."

„Na, na!" pagrasė pirštu Kvirinas „saugokis jų kaip saldžiųjų nuodų! Tau tiktai gražumas rūpi."

„Jei tėvelis būtum buvęs biaurus ar mamytė būtų tave taip mylėjus?" malonėjosi Gražuolė.

„Ach! mamytė!" giliai atsiduso Kvirinas: „tai beut moteriškė buvo! dora žmona, gera motina, bet prakeiktas Hadas ją prarijo. Aš delto ją ir mylėjau, kad ji nebuvo panaši į dabar tines mergaites, kurios nuo vieno vy riškio bėga prie kito ir elgias, lyg pa kutinės šiukšlės! Aš dukrele, nenoriu kad tu būtumei į jas panaši."

„Ogi, ar aš nepanaši?" meilinosi Gražuolė.

„Iki šiol dar nei rimtai atsakė Kvirinas; bet man labai nepatinka, kad tu pradedi per dažnai juokauti su ši tais ištvirkėliais ir sueini tokio arty bėn su jais.

„Gi kad jie tokie malonūs, juo kus krečia taip liksmai!"

(Bus daugiau).

---

*) Stulpai remiantieji sklautis.
*) Romėnų kariškis valdininkas.
*) Stabmeldžių deivės.

*) neštuvai, ant kurių vergai ne šiodavo savo ponus.
*) telino plonai išdirbta oda, ant kurios seniau rašydavo neturėdami spaudos.

*) pusdievaitis, kurio kūnas buvo pastatytas 100 akimis, viską visur ma tančiomis.
*) Vyresniojo Romos valdybos sluogsnio vyras.

BUK MANDAGUS

Sveikinimasis

Nepažįstamam patekus į kokį su siejimą pirma ceremonija yra pristatymas, susipažinimas. Jis sveikinasi su draugijos nariais tik tuomet, kai kas pristato. Bet būva ir tokių atsitikimų, kad pats prisistatydamas turi pasisveikinti.

Bendrai vyrus pristato moterims, jaunesnius vyresniems, atvykusius esantiems, ir tt. Bet gali būti ir išimčių. Garbus asmuo nepristatomas moteriai, bet moteris pristatoma. Vardas paprastai sakomas pirma to kurį pristato. Tačiau ir čia reikia žiūrėti žmogaus garbingumo. Pirmenybe turi aukštesnis, garbingesnis.

Pristatyti sveikinasi rankos padadavimu. Moteris gali sveikintis tik galvos linkterėjimu. Jei vyresnė stovi kada jaunesne pristatoma, jaunesne sveikindamosi atsistoja. Kada vyras pristatomas moteriai jis atsistoja, linkteréja galva, moteris sedi. Kada du vyrai, visuomet stojasi ir sveikinasi rankos padavimu.

Jei pristatoma giminė sakoma: mano brolis Jonas, mano švogeris ir t. t. Jaunuolis pristato draugą tėvams, o ne tėvus draugams.

Pristatant reikia visumet pridėti pridoramą garbės, ar profesijos titulą.

Didesniame susiėjime gal būtu netikslu pristatyti visi esantieji iš karto, nes negalėtų visų pavardžių atsiminti. Kartais galima palaukti ir supažindinti nepažįstamuosius pasitaikius geral progai, pav. greta susėdus, sustojus, ir tt. Jei šeimininkas, ar šeimininkė užmirštų ką pristatyti, gali tai padaryti jų duktė arba šiaip kas, arba galima pačiam pristatyti. Jei greta turi pažįstamą galį jį paprašyti, kad su tuo ir tavo supažindintų.

Jei prisistatoma iš karto visam susiėjimui, pradėjęs nuo vyresnio turi sveikintis iš eilės su visais ir kiekvienas pasisako jam savo pavardę. Ponia, jei kuris vyras pats prisistato, savo pavardės nesako.

Žinokime kaip ir kada prisistatyti, bet venkime perdidelio išdidumo. Nesekime pavyzdį tos moters, kuri verčiau nuskendo, o ne priėmė pagalbos iš vyro, kuris nebuvo jai pristatytas.

J. Augustaitytė—Vaičiūnienė

BE MEILĖS

Kaip varis be garso, taip širdys be meilės
Į mėlyną tolį sparnų neišties;
Gyvenimo slėny suspaustos šešėlių
Sau kapą supila be rytojaus vilties.

O kalnų papėdės, dejonių pagrauztos,
Viršūnės suglaus ir šilti spinduliai
Pavytusią sielą, kaip žiedą be saulės,
Neglostys, kaip motina vaiką, tyliai.

Ir merdi skausmuose, kaip tylintis varis,
Nei balso nei skundo . . . Kam skųsies tada,
Kad meilė sieloje dievybės neūgdo,
Kad lūpose stingsta atšalus malda?

Kaip varis be garso, taip širdys be meilės
Į mėlyną tolį kelių neatskleis;
Ir, rytui nešiojant pasaulyje džiaugsmą,
Nepuoši dienos jo gražiais spinduliais.

SPORTAS

Pereito sekmadieno futbolo rungtynių rezultatai:

PALESTRA 3 x IPIRANGA 1

Pereitą sekmadienį, įvyko tarp šių dviejų komandų labai stiprios rungtynės. Palestra tikėjosi laimėti labai aukštų rezultatų, bet taip neišėjo. "Ipirangiečiai" davė daug darbo jiems laimėti labai žemu rezultatu 3 x 1.

SÃO PAULO F. C. 8 x PORTUGUESA SANTISTA 1

Pereitą sekmadienį, "saupauliečiai" supliekė labai smarkiai "portugueziečius". Tai didžiausia katastrofa įvyko šių metų čempionate.

Juventus 5 x Comercial 0

Pereitą sekmadienį, Mokoje, Juventus aikštėje (vadinamasis «campinio») įvyko labai stiprios rungtynės. Juventus nesitikėjo laimėti tokiu aukštu rezultatu.

Santos 1 x Guarani 1

Campinas. Pereitą sekmadienį įvyko šiame mieste draugiškos futbolo rungtynės, kurios išėjo lygiomis. «Campinieriai» liko labai nepatenkinti, kad šių rungtynių nepavyko laimėti.

VASCO DA GAMA 4 x CORINTHIANS PAULISTA 2

Pereitą šeštadienį, įvyko Corinthians aikštėje labai svarbios tarp šių dviejų rungtynės. Visi São Paulo miesto žiurovai tikėjosi, kad Corinthians laimės šias rungtynės. Bet išėjo atbulai Corinthians nenaudai. Po šių rungtynių visi «corinthianai» vaikšto nulinde.

PORTUGUESA DE ESPORTES 3 x SÃO BENTO 3

São Paulo estade, Marilios mieste, įvyko draugiškos futbolo rungtynės. Tarp šių dviejų komandų, buvo labai stiprios kovos varžybos ir kurios išėjo lygiomis 3 x 3.

SAO PAULO MIESTO FUTBOLO ČEMPIONATO LENTELĖ:

Vieta:		Pralaimėtų taškų
1	— Corinthians Paulista	4
2	— Palestra Italia	8
3	— S. P. R. (Inglezos gelž.)	11
4	— Portugueza dos Esportes	12
5	— Santos F. C.	17
5	— São Paulo	17
7	— Juventus	20
8	— Hespanha	21
9	— Commercial	23
10	— Portugueza Santista	24
11	— Ipiranga	29

Antrųjų komandų lentelė:

Vieta:		Pralaimėtų taškų:
1	— Corinthians Paulista	3
2	— Portugueza de Esportes	10
2	— S. P. R.	10
4	— Palestra	13
5	— Portugueza Santista	14
6	— São Paulo	17
7	— Santos	21
7	— Commercial	21
9	— Juventus	25
9	— Ipiranga	25
11	— Espanha	26

Rio de Janeiro miesto futbolo rezultatai

FLUMINENSE 3 x BOTAFOGO 2

Pereitą sekmadienį, įvyko Vasco aikštėje, vienos iš svarbiausių Rio de Janeiro čempionato rungtynių. Fluminense nuvertė stovinti pirmoji vietoje Botafogo. Laimėdama labai gražių rezultatu 3 x 2.

Flamengo 4 x Bom Sucesso 2
America 4 x São Cristovão 3
Bangú 2 x Madureira 2

Rio de Janeiro miesto futbolo čempionato lentelė:

Vieta:		Pralaimėtų taškų
1	— Flamengo	11
2	— Botafogo	12
3	— São Cristovam	17
4	— Fluminense	19
5	— Vasco da Gama	22
6	— America	23
7	— Madureira	29
8	— Bonsucesso	31
9	— Bangú	32

SVEDIJA 3 x ITALIJA 1. Zurich. 13-11. Italija laikosi futbole labai tvirtai. Jau kelinti metai vis laimi pasaulinius čempionatus. Po 1936 m. Italija buvo nepralaiméjus iki šiai dienai nė vienu rungtynių. Tai antra kartą Švedija nugali Italiją. Pirmą kartą 1924 m. Švediją nugaléjo 3 x 1.

Vokietija 4 x Boemija—Moravija 4

Iš Breslau praneša, kad Vokietija ir kariauja ir futbolą lošia. Vokietijai ne pasiseké laimėti ir išėjo lygiomis 4x4. Žiurovų buvo 50.000.

Vokietija x Italija. Šį sekmadienį Berlyne įvyksta futbolo rungtynės su Italijos rinktine.

BOKSAS

Juozas Kaminskas ir Peres Campos

Šį šeštadienį, Rinque Paulistano rungsis lietuvis Juozas Kaminskas [Kolt] su vienu brazilu čempionu Peres Campos.

STEPONAS ŽIČKUS. Mums teko patirti, kad Steponas Zičkus kaip mūsų kolonijoje geraí pažįstamas, lap kričio 25 d. rungsis su vienu iš São Paulo brazilų čempionu.

STALO TENISAS

São Paulo miesto stalo teniso čempionate dalyvauja ir keletas lietuvių. Tarp kurių labai tvirtai laikosi kaip: Steponas Urbietis, Vladas Godliauskas ir Juozas Banys.

LIETUVOS KELIU

Šie metai Lietuvai buyo ir yra vieni iš 21 nepriklausomojo gyvenimo metų sunkiausi, pavojingiausi ir kartu reikšmingiausi. Ryžtinga vieningojo darbo vyriausybė, remiama visos tautos, padaré tai, kas buvo galima tose aplinkybėse padaryti. Vienas didžiausių laimėjimų tai Vilniaus atgavimas.

Pavojai nepriklausomybei dar nóra praėję. Jie, pasirašius su sovietais tarpusavio pagalbos karišką sutartį, net padidėjo. Kiekvienu momentu kilusi karo audra Lietuvą gali paversti karo lauku. Nepriklausybės išlaikymas tai didžioji Lietuvos vyriausybės ir visuo menės pareiga.

Kiekvienu pavojingesniu momentu, nežiūrint politinių, ar ideologinių skirtumų visi lietuviai rasdavo bendrą kalbą. Bendras ir vieningas visos tautos žygis reikalingas ir šiuo sunku momentu. Užsienio lietuviai gali pasidžiaugti, kad šiandien Lietuva yra vieninga kaip anais nepriklausomybės kovų metais. Tą vienybę realizavo pati tauta, jos organizuotoji dalis, pastatydama valstybės vadovybėjo vieningojo darbo vyriausybę, kuri įstengia suburti kūrybiniam darbui visas tautos jėgas. Dabar vyriausybėje yra žmonės atstovaują tautos didelę daugumą. Ateina žinių, kad toji koalicija dar bus praplėsta. Tokia vyriausybė tegalės būti nepatenkinti tik ekstremistai, kurie Lietuvoje tenoréth matyti bolševiską ar fašistišką santvarką.

Lietuvos visuomenė politiškai subrendo. Maskvos trečiojo internacionalo agentai savo pasekėjų rastų tik izraelitų tarpe. Lietuviai jau moka gražiai kultūringai sugyventi, moka pakęsti savo artimo lietuvio kitokią nuomonę. Partijų diktatūra ta didžioji Lietuvos nolaimė, kokia buvo tautininkams valdant, nebepasikartos.

Kovoti lietuviui prieš lietuvį šiuo momentu būtų nedovanotina prabanga Vilnius negalės būt valdomas su nagaika. «Derži morda» politika duotų kuo blogiausių pasekmių. Reikės mokėti pakęsti ir toleruoti ir kitų tautybių interesus. Vilnija ir visa Lietuva iš dabartinės vyriausybės, ja pasitikėdama ir remdama, laukia prasmingo žodžio ir reikšmingo darbo.

Užsienio lietuviai vieningą vyriausybės žiūr visuomenės žygį sveikina. Nuo pareigų nėra laisvi savo Tėvynei ir užsienio Lietuviai. Pirmoji pareiga tai kelti tautinį susipratimą, branginti lietuvišką kalbą, priaugančioj kartoj skiepinti tėvų žemės meilę, stiprinti savas organizacijas, mokyklas, remti spaudą. Kelias į garbingą Lietuvos ateitį yra visa pasaulio lietuvių kelias.

Kas gieda -- dukart meldžiasi

NEGALIMA GRAŽIAI GIEDOTI BAŽNYČIOJE BE VARGONU

TAUTIEČIAI!

Mūsų garbė neleidžia, kad pirmojoj ir vienintelėj lietuviškoj bažnyčioj visoje Pietų Amerikoje čirpintų kokia palaikė katarinką. Mes norime, kad joje galingai gaustų moderniški vargonai ir keltų mūsų dvasią maldai, vestų mūsų mintis į Dievą. Tik toki vargonai pritinka mūsų, lietuvių, bažnyčiai!

KATALIKAI!

Kolonijos Kapelionai, vykdydami Jūsų pageidavimus, tokius vargonus yra Jūsų bažnyčiai jau užsakę. Po dienos kitos jie jau bus pastatyti bažnyčioje. Tai bus tokī vargonai, kokių Jūs norėjote, kokių Jūsų bažnyčia yra verta. BUS MODERNIŠKIAUSI VARGONAI S. PAULO MIESTE. Nepaisant to, kaina yra reklaminė, nes vargonus, kurie kainuoja 120 kontų, fabrikas pardavė už 65 kontus.

DABAR TARKITE SAVO ŽODĮ IR JŪS!

65:000$000 --- didelė suma,

Vienam jį būtų nepakeliama, tačiau visiems ji yra tik menkutėlė. Aukokime kiekvienas savo dalį — daugiau ar mažiau, kaip kuris išgalime. Mažiausia, PASKIRKIME BENT VIENOS DIENOS UŽDARBĮ kas mėnuo, kol baigsime išmokėti skolą. Kas daugiau uždirbame, daugiau aukokime. Kas milą — tai milą, kas dešimtinę — tai dešimtinę, kas šimtinę — tai šimtinę, o kas kontą — tai jau visą kontą.

ATSIMINKIME: Neturės teisės susipratusių lietuvių katalikų savęs laikyti tas, kuris liks kurčias savo bažnytėlės reikalams. Dievas su juo!

VARGONAI TARNAUS JUMS VISIEMS IR VISOMS BUSIMOMS KARTOMS.

TODĖL VISI, VISI, VISI

AUKOKIME VARGONAMS!

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO"

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447 (senas nr. 103) Tel. 4-5576

SÃO PAULO

CHIROMANTE

MME. SEDEFA

Turėdama mokslo ir daugelio metų patyrimo šioje srityje, siūlo savo patarnavimą. Netu rite pasisekimų ir esate nelaimingas šeimoje ar komercijoje? Turite rūpesčių? Norite sugrąžinti savo draugystėn atsiskyrusį asmenį. Norite pašalinti bet ko kį bloga. Norite turėti geros klo ties darbe? Turite kliūčių vedybose? Kreipkitės į MME. SEDEFA, kuri suteiks gerą garantuotą ir greitą patarimą. Rua Lavapés, 262, bondės ir omnibusai prie durų. Priėmimo valandos kasdieną nuo 8 iki 20 valandos. Sekmadieniais taip pat. Aplankykite kad įsitikintumėte. Konsultas 5$000

SVIESA

GAUNAMA SIOSE VIETOSE:

Redakcijoje: Convento S-to Antonio do Pary, Villa Zelinoje pas kun. Ragažinską, rua Sete 58 ir pas platintojus. Mieste gaunama: Largo da Sé prie laikrodžio, prie Centralinio Pašto durų ir kampo; Luz stotyje, Rua José Paulino ir kampas rua Couto de Magalhães. Bom Retire: Rua Aymores ir kampas rua Carmo Cintra, kioske rua José Paulino ir kampas Silva Pinto, Lapoje kioske prie stoties, Villa Anastazijoje — Rua Camacan, Kirilausko krautuvėje, Canindė: Rua Canindė, 478, ir pas Skorupski. Mokoje: — kampas rua da Mooca ir av. Paes de Barros kioskoje ir Rua da Mooca, 1721.

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausius foto srities darbus. Vyksta į namus. Senų paveikslų atnaujinimas. Paveikslų didinimas.

Vestuvių nuotraukos prie šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5 (netoli šv. Antano bažnyčios)

Lietuvių Jaunime,

Dėvekit gražiai pasiūtus rūbus. Siuvami sulig naujausių madų vyriški ir moteriški kostiumai ir paltai. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau.

PAULO AMBRAZEVIČIUS

RUA CICLAMES nr. 52 Villa Bella.

Dantistê LEVKOVIĆ

Su ilga praktika Europoje ir čia, São Paulo, gydo dantis be jokio skausmo, traukia taip pat be skausmo už 5$000, įdeda parcelano ir sidabro plombas už 10$000 su pilna garantija.

R. Silva Pinta 264.

Medžio apdirbimo dirbtuvė

Siuo pranešama, kad lietuvis

M. KIRILAUSKAS

atidarė Villa Prudenteje Rua Cor. Pacheco Chaves, 90-a (tel. 3-0418) medžio apdirbimo dirbtuvę, kurioje galima užsakyti medžio įvairius išdirbinius. Lietuviams daroma didelė nuolaida.

PREFERIDA!

Kas nori tapti turtingu, tesikreipia į loterijos namus „Preferida". Ten garantija pilna.

DARŽAI IR ŪKIAI

Netoli stoties Carvalho de Araujo, suburbio Central do Brasil parduodame geriausios žemės daržams ir nedideliems ūkiams Zemė apaugusi miško. Yra pakankamai vandens. Žemės kaina — tik 300 -- 400 reisų kvadratinis metras. Geri keliai ir arti esančios stotys duoda galimybės užvesti paukščių ūkį, verstis daržininkyste, kitokių kultūrų auginimu ir įrengti pollsio namus.

Sklypai nuo 10.000 metrų išsimokėjimui pradedant nuo 50$000.

Savininkas: Cia. de Agr. Immigração e Colonização.

Pardavimų Raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-4549, S. Paulo. Sekmadieniais ir šventadieniais įstaiga savaitę galima teirautis vietoje, krautuvėje prieš Carvalho de Araujo stotį pas ANTONIO KIRSTEN.

Traukiniai iš stoties Norte išeina: 7,54, 9,05; 10,04 11,10; 12,14; 14,30.

Iregistruota nr. 45 iš 10-12-38, trečioje apylinkėje.

Vaistíné Dom Bosco

Savininkas **Juozas Lukoševičius**

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų — vietinės gamybos ir užsieninių. Taip pat yra perfumarija. Kainos minimalios. Lietuviams daroma nuolaida!

Rua Bom Pastor, 18 Ypiranga

Tel.: 3-0100

Dr. A. Candïa

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS (Visose stadijose—aštrus ir kroniškas), SIFILIS

Greitas ir moderniškas gydymas.

Priėmimas nuo 9—12 ir nuo 2 — 7. Sekmadieniais 11—12.

Lengvos mokėjimo sąlygos.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

D-ras A. Jazara Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.)

Vidaus, veneros ir moterų ligų specialistas. Chirurgija.

Priėmimas nuo 9—12 v. ryto ir 3—7 v. v. LADEIRA PORTO GERAL, 12, 2° andar salės 4 ir 5. (kampas rua Boa Vista e 25 de Março). Gyv. Lutas ten pat 5 aukšte. Telef. 2—5068

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO ŠLIKTOS

Gerai žinoma visiems lietuviams

RUA DA CONCEIÇÃO 79-A,

Fone: 4-1940 (prie pat stoties Luz) atidarė naują skyrių — antrą siūvyklą, prie stoties Luz. Ten yra ir gyvenamas butas.

Rua Conceição, 11

M. M. KOGANO LABORATORIJA

MEDECINISKAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

Sifilio ir gonorėjos nustatymas.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.

Priėmimo valandos nuo 9—12 ir 3—7. Sekmadieniais 10—1

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOKATAS

(Diplomuotas São Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai. Raštinė: Rua Direita Nr. 36, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-4214.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

ŠVIESA
LUZ

ITAQUEROS LIETUVIAI

Prie Central do Brazil geležinkelio linijos, už 20 klm. nuo São Paulo Itaqueros miestely ir apylinkėse gyvena apie 20 lietuvių šeimų. Lietuviai į užmiesčius toliau kellasi gyventi, nes ten butai ir žemė yra pigesni. Be to, dar susisiekimas Central linija yra labai pigus.

Tiek Itaqueros miestely, tiek jo apylinkėse gyveną lietuviai dirbti va žiuoją kasdien į São Paulo miestą Yra užsipirkusių šakaras, pradedančių versti žemės ūkiu. Nors pradžia yra sunki tačiau kiekviena «kolonistas», kaip ir jų kaimynai japonai turi vilties prasi gyventi.

Praejusį sekmadienį Itaqueros lietuviams buvo pamaldos, kurias atlaikė kun. P. Ragažinskas. Pamaldų metu grąžiai pagiedojo Seselės Marcelinos vadovaujamas jaunučių choras. Nors oras buvo lietingas, tačiau nemaža buvo susirinkusių pamaldosna apylinkės lietuvių.

Po pamaldų kun. P. Ragažinkas aplankė lietuvius besikūriančius žemės ūkyje.

NORI VAZIUOTI INTERIORAN

Prasidėjus krizei, sumažėjus darbams ir pabrangus produktams, nemaža lietuvių yra pasiryžusių palikti miestą ir išvažiuoti interioran verstis žemės ūkiu. Keliolika šeimų jau yra išvažiavusių. Važiuojantiems patartina vykti į tas vietas, kur galima verstis visomis žemės ūkio šakomis, panašiai kaip Lietuvoj. Klimato atžvilgiu patogiausia yra apsigyventi Rio Grande do Sul estade, nes ten klimatas panašus Europos klimatui. Taipgi gerai auga kviečiai, avižos, bulvės, kukurūzai. Daugiausia pelno duoda kviečiai, kiaulės ir pieno ūkis, ypač apsigyvenus arčiau stoties. Šie dalykai Brazilijos rinkoje visumet turės užtikrintą kainą. Jei laikai nepagerės daug lietuvių bus priversti palikti miestą ir eiti dirbti žemės. Tik patartina visiems burtis vienon vieton. Kiek girdėti daugkas mano važiuoti į Rio Grande do Sul estadą, kur jau yra apsigyvenusių nemaža lietuvių ūkininkų:

Kolonistas.

IR URUGUAJUJ BUS LIETUVIS KUNIGAS

Jau kuris laikas, kai Urugvajaus lietuvių kolonijoj nėra lietuvio kunigo Teko patirti, kad vienas iš Amerikos kunigų marijonų apsigyvens Montevideo mieste.

Argentinoj bus viso 4 lietuviai kunigai.

PAKEITĖ ISTATUS LIETUVIU S-GA BRAZILIJOJ

Istatai pakeisti ta prasme, kad daugiau teisių gauna vykdomoji valdyba. Išmestas paragrafas kad S-gos garbės pirmininku yra vietinis konsulas ir kad jis turi «veto» teisę. Lietuvių S-gos Brazilijoj vardu veikia DULR-o pinigais pastatytos lietuviškos mokyklos. Einant įstatais mokyklos yra pilnoj Lietuvių S-gos Brazilijoj nuosavybėj. Sąjungietis.

LIETUVIU KALBOS KURSAI

Gruodžio mėn. pradės jau veikti Villa Zelinoj lietuvių kalbos kursai, kuriuos organizuoja L. K. Bendruomenės jaunimo sekcija. Kursus turėtų lankyti ypač tie, kurie neturėjo progos lankyti lietuviškos mokyklos. Lietuvių jaunimas, kuris savitarpy dažnai nelietuviškai kalbasi, turėtų prisiminti, kad maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti o didi gėda gerai savosios nemokėti.

PLIEKIA «SYPSENAS»

Einas Buenos Airėse komunistinės pakraipos savaitraštis «Momentas» smarkiai pilą kailį neva vadinamam juokų (geriau tiktų nešvankių bleivizgojimų) laikraštukui «Sypsenoms.» «Sypsenos» yra geriausias pavyzdys kaip nereikia redaguoti juokų laikraštis.

SUSTOJO «SVYTURYS»

Jau kuris laikas, nuo pradžios rugsėjo m. nebepasirodo Argentinos lietuvių kataliką vienintelis laikraštis «Svyturys». Tur būt del susidarusių finansinių sunkumų nebeišeina.

KENO TVARKA LIETUVOJ?

Kolonijoj kai kurių asmenų sąmoningai sklaidžiami gandai, kad Lietuvoj jau bolševikų tvarka ir valdžia. Tai netiesa. Nors ir Lietuvoj stovi Rusijos kariuomenė, tačiau vidaus gyvenimo Lietuva tvarkosi, kaip jai patinka. Lietuvos— Rusijos sutartyje pasakyta kad į valstybės vidaus gyvenimą nebus kišamasi.

Taip pat yra tik gandai, kad rusai parvešią Lietuvon Brazilijos lietuvius. Rusai Brazilijos lietuvių neveš Lietuvon. Tai tik nieku nepamatuoti gandai, Jei rusai taip jau mylėtų Lietuvą, tai būt atidavę Lietuvai visą Vilnijos kraštą lietuviais apgyventą, bet ne tik trečdalį. Krsp.

— Šventos Cecilijos diena Bendruomenės choras ruošias, atatinkamai paminėti lapkričio mėn. 26 d.

«Sviesos» Redakcija praso savo skaitytojų interiore parašyti apie interioro gyvenimą ypač kaip kur sekasi ukininkauti, nes tai yra svarbu žinoti tiems, kurie ruošiasi ūkininkauti.

— Pirmoji Komunija bus lapkričio m. 26 d. Villa Zelinoj: Vaikučius katekizuoja Villa Beloj, Mokoj ir Bom Retire Seselės Pranciškietės, o Villa Anastazijoj kun. A. Arminas.

SUSIRINKIMAI ši sekmadienį popiet 3 val. bus L. K. Moterų Draugijos. Naršms dalyvavimas privalomas.

Mokėdamas tik 10$ per mėnesį

susitvarkysi savo dokumentus ir išgausi be jokio rūpesčio ir vargo. Sitokiomis išsimokėjimo sąlygomis dokumentus parengia

CARTEIRA DE IDENTIDADE MODELO 19

Antanas Dutkus.

Darbas pigus, sąžiningas ir skubus. Kreiptis galima kasdien nuo 8 val. ryto ligi 8 val. vak. Sekmadieniais nuo 8 val. ryto ligi 12 val.

Rua da Moóca, 1721 (Aido Redakcijoje), Telf. 2-1123.

SVETIMŠALIU „CARTEIRA DE IDENTIDADE"

išdavimas ir registracija atatinkamoje Delegacijoje jau prasidėjo gegužės 4 d. Visi abiejų lyčių svetimšaliai nuo 18 iki 60 metų amžiaus privalo išsiimti „Carteira de Identidade" ir registruotis. AGENCIA RALICKAS tiekia visas tuo reikalu žinias ir priruošia visus legalizacijos dokumentus carteirai išgauti. — Kreipdamiesi į

AGENCIA RALICKAS

Darbas atliekamas už 70—80 milreisų.

Raštinė atidaryta nuo 8 iki 16 val. sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

Rua dos Gusmões, 324

(netoli Gabinete de Investigações).

Bondės iš Largo São Bento: 1, 2 ir 13.

Ieškomi:

«Gauta žinių, kad Jungt. Amerikos Valstybėse, Worcester mieste miręs PRANAS TENKEVIČIUS arba Tenkus, kurio sesuo Morta Tenkevičiūtė gyv. Pietuvoje gavo velionies brolis Jonas Tenkevičius gyv. Brazilijoje, kuriam taip pat priklauso paliki mo dalis. — Šiuo reikalu Jonas Tenkevičius yra prašomas atsilankyti darbo valandomis į Lietuvos Konsulatą Rua Aureliano Coutioho, 88. S. Paulo.

Kazys, sūn. Jurgio, Jasionis, Felikeas ir Kazys, sūn. Kazio, Jasioniai ir Povilas, Mykolas, Alfonsas ir Daminikas Kraunevičiai. Jie visi kartu atvyko į Braziliją 1926 m. ir gyveno São Paulo Estade.

Kas žino ieškomųjų gyv. vietos adresus arba apie jų likimą, Konsulatas praso pranešti šiuo adresu: Consulado da Lituania, São Paulo, Rua Aureliano Coutinho, 88.

Pamaldos

Šį sekmadienį, lapkričio m. 19 d., VILLA ZELINOJ 8 val. ryto.

Suma — 11 val.

Sv. Antano do Pary bažnyčioj Suma 11 val.

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos 8½ val. ryto.

* * *

EVANGELIJA XXV SEKMADIENIUI PO SEKMINIU

Sv. Mato 13, 31 — 35

Anuo metu Jėzus pasakė šitą palyginimą: Dangaus karalystė yra panaši į garstyčios grūdą, kurį žmogus ėmė ir pasėjo savo dirvose. Jis, tiesa mažiausias tarp visų sėklų, bet užaugęs didesnis už visas daržoves, ir iš jo darosi medis, taip kad dangaus paukščiai atskrenda ir gyvena jo šakose.

Jis pasakė jiems kitą prilyginimą: Dangaus karalystė yra panaši į raugą, kurį moteriškė emė ir įmaišė trijuose saikeliuose miltų, kolei visa irūgo.

Visa tai Jėzus kalbėjo minjoms prilygimais, ir be prilyginimų jis jiems nekalbėjo, kad įvyktų, kas pranašo pasakyta šiais žodžiais: Aš praversiu savo burną prilyginimais, išpasakosiu nuo pat pasaulio įkūrimo paslėptus dalykus.

* * *

Šį šeštadienį bus šlūbas Kazio Stacevičiaus su Domicele Krasiuskaite — Dūdavičione.

Dr. João Hamati

BENDROJI KLINIKA

Gimdymai, operacijos, moterų ir vaikų ligos, sifilis Priimas kiekvieną valandą dieną ir naktį. Rua Dr. Amador da Cunha Bueno, 202. Vila Lucia—via Villa Zelina.

NETURI PINIGŲ?

REIKIA GERO KOSTIUMO?

Tad nieko nelaukdamas kreipkis siuvyklon

„VILNIUS"

Matriz:

Rua da Mooca, 3027. Tel. 2-8854.

Filial:

Pr. Julio Mesquita, 60 Tel. 4-5015.
(prie pat Av. São João)

Kur pasisiūdinsi geriausios medžiagos eilutę, mokėdamas į mėnesį po 20$000. O taip pat čia gausi neperšlampamą apsiaustą [capą] tokiomis pat sąlygomis.

BAIGSIS KARAS!

Europoje greitai baigsis karas, nes ateinantį šeštadienį, lapkričio mėn. 25 dieną, Maginot ir Siegriedo linijų įgulos padarys paliaubas ir visi drauge atvyks į Mokos Vyčių

Viesa Vakara

rengiamą Mokoje, Italų salėje, Rua da Moóca 2346 (ant. 506). Vyčių meno kolektyvas suvaidins kupiną jaudinančių scenų, meilės, kančios, klastos ir laimėjimybės dramą

"Is Meiles"

Nepalyginamas vaidinimas! — Mašinės scenos! — Choras, duetai ir solo! Sokiame gros puikus dūdų orkestras.

Pradžia 8 val. vakaro — Pabaiga 4 val. ryto. Įsigykite iš anksto kvietimus pas Vyčių Valdybos narius ir Choristus.